

Dosarul nr. 3ra-709/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Lucia Bagrin)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Vitalie Cotorobai, Liuba Pruteanu, Maria Guzun)

DECIZIE

02 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh
Sveatoslav Moldovan

examinând recursul depus de Serviciul Vamal al Republicii Moldova,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Oleg Gașițoi împotriva Serviciului Vamal al Republicii
Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, restabilirea la locul de
muncă deținut anterior, încasarea salariului pentru perioadă de absență forțată de
la muncă, a sporurilor, indemnizațiilor și adaosurilor, a compensației de întârziere
pentru neachitarea la timp a salariului, repararea prejudiciului moral și
compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și s-a
menținut hotărârea din 27 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin
care s-a admis parțial acțiunea depusă de Oleg Gașițoi,

constată:

La 14 mai 2016, Oleg Gașițoi, reprezentat de avocatul Victor Pavlov a depus
cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva
Serviciului Vamal al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului
administrativ, restabilirea la locul de muncă deținut anterior, încasarea salariului
pentru perioadă de absență forțată de la muncă, sporurilor, indemnizațiilor și
adaosurilor, compensației de întârziere pentru neachitarea la timp a salariului,
repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că, Oleg Gașițoi, în baza ordinului nr. 1066-p
din 04 octombrie 2010 emis de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, a fost
angajat în funcția de inspector al Postului Vamal Vasilcău, Biroul Vamal Bălți. În
baza acestui ordin, la 04 octombrie 2010, a fost încheiat contractului individual de
muncă nr. 838.

Ulterior, Oleg Gașițoi a fost transferat la diferite funcții, ultimul transfer
având loc la 26 iulie 2017, în baza ordinului nr. 769-p, în funcția de inspector
principal Post vamal Costești (PVFI, rutier), Biroul Vamal Nord.

Prin ordinul nr. 200-p din 14 martie 2018 semnat de directorul general al Serviciului Vamal al Republicii Moldova s-a dispus la pct. 1 „aplicarea dlui Oleg Gașițoi, inspector principal, Post vamal Costești (PVFI, rutier) Biroul Vamal Nord, sancțiunea disciplinară – eliberarea din serviciul în organele vamale”.

Drept temei de emitere a ordinului enunțat a servit încheierea pe marginea anchetei de serviciu efectuate în baza ordinului SV nr 65-0 din 08 februarie 2018, aprobată la 26 februarie 2018, procesul-verbal nr. 05/18 al adunării comitetului sindical al Biroului Vamal Nord din 13 martie 2018.

În fapt, angajatorul a constatat că, la 02 decembrie 2017, în jurul orei 05.30, cet. XXXXXX, cu mijlocul de transport XXXXX XXXXX, n/î XXXXX (PL), a intrat pe teritoriul Republicii Moldova, prin Postul vamal Costești (PVFI, rutier), fără careva impedimente din partea responsabilului de activitatea turei Oleg Gașițoi, fapt ce demonstrează atitudinea iresponsabilă față de exercitarea atribuțiilor funcționale admisă de acesta în timpul serviciului. Mai mult, XXXXXX a mai introdus prin postul vamal nominalizat încă două unități de transport în perioada imediat următoare, la 07 decembrie 2017 și respectiv 18 decembrie 2017, fiind ignorate prevederile legale indicate în mesajul de risc sporit a SI „UNIPASS”.

În drept, ordinul nr. 200-p din 14 martie 2018 este bazat pe dispozițiile articolului 184¹ alin. (1)-(3) din Codul vamal, pct. (5) alin. (1) lit. a), c), g), și j) din Codul de etică și conduită a colaboratorului vamal, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1161 din 20 octombrie 2016, articolului 15 alin. (1) lit. a), c), d), h) și i) și articolului 46 lit. a) din Legea serviciului în organele vamale nr. 1150-XIV din 20 iulie 2000.

Consideră ordinul nr. 200-p din 14 martie 2018 emis de Serviciul Vamal al Republicii Moldova ca fiind ilegal și care urmează a fi anulat.

Or, angajatorul a dat o apreciere greșită explicațiilor date de Oleg Gașițoi în cadrul anchetei de serviciu precum că, la 02 decembrie 2017, exercitându-și atribuțiile de serviciu a accesat SI „UNIPASS” și a vizualizat mesajul că „persoana XXXXXX are mai multe mașini în țară”, însă nu a primit mesaj din partea sistemului informațional care l-ar informat despre faptul că cel puțin una din mijloacele de transport introduse în țară de XXXXXX ar fi depășit termenul de aflare pe teritoriul Republicii Moldova.

Dealtfel, nici unitatea de transport condusă la acel moment de XXXXXX nu avea careva interdicții.

Prin urmare, la momentul verificării Oleg Gașițoi nu a admis nicio abatere a actelor normative, fișei de post, instrucțiuni etc., acțiunile lui fiind perfect încadrate în limitele legale.

Angajatorul nu a ținut cont de faptul că, prin prisma articolului 184¹ alin. (5) din Codul vamal, Oleg Gașițoi nu avea nici obligația, nici posibilitatea de a identifica dacă, la acel moment, mijloacele de transport introduse anterior de către XXXXXX au depășit termenul de ședere.

Cu atât mai mult că, la traversarea frontierei de stat XXXXXX a prezentat acte de identitate eliberate de autoritățile Române, fapt ce a făcut imposibilă interzicerea accesului în țară a acestuia.

Ilegalitatea ordinului contestat se atestă și prin faptul disproportionalității sancțiunii aplicate în raport cu fapta comisă, care nu depășește limitele legale. Or, sancțiunea de eliberare din serviciu în organul vamal este cea mai aspră sancțiune din cele prevăzute de lege, iar prin prisma prevederilor articolului 206 alin. (5) din Codul muncii, la aplicarea sancțiunii angajatorul trebuia să țină cont de gravitatea abaterii disciplinare comise și de alte circumstanțe obiective.

Reclamantul Oleg Gașițoi a solicitat admiterea acțiunii și:

- anularea ordinului nr. 200-p din 14 martie 2018, semnat de directorul general al Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Vitalie Vrabie, în partea sancțiunii disciplinare – eliberarea din serviciu în organele vamale a dlui Oleg Gașițoi, inspector principal, Post vamal Costești (PVFI, rutier) Biroul Vamal Nord;

- restabilirea sa în funcția de inspector principal, Post vamal Costești (PVFI, rutier) Biroul Vamal Nord;

- a încasa din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul său salariul pentru perioadă de absență forțată de la muncă;

- a încasa din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul său compensația de întârziere pentru neachitarea în termen a salariului și a tuturor sporurilor, indemnizațiilor și adaosurilor ce i se cuvin;

- a încasa din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul său suma de 20 000 de lei, cu titlu de reparare a preludiului moral;

- a compensa din contul Serviciului Vamal al Republicii Moldova în beneficiul său cheltuielile de judecată suportate în legătură cu examinarea cauzei.

Prin hotărârea din 27 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea depusă de Oleg Gașițoi;

s-a anulat pct. 1 din ordinul nr. 200-p din 14 martie 2018 emis Serviciul Vamal „Cu privire la sancționarea unor colaboratori Biroul Vamal Nord”, prin care s-a aplicat lui Oleg Gașițoi, inspector principal, Post Vamal Costești (PVFI, rutier), Biroul Vamal Nord, sancțiunea disciplinară – eliberarea din serviciu în organele vamale;

s-a restabilit Oleg Gașițoi în funcția de inspector principal, Post Vamal Costești (PVFI, rutier), Biroul Vamal Nord;

s-a încasat de la Serviciul Vamal în beneficiul lui Oleg Gașițoi salariul mediu pentru perioada absenței forțate de la muncă, începând cu data de 14 martie 2018 până la pronunțarea hotărârii și cheltuielile de asistenta juridică în mărime de 2 000 de lei;

în rest, cerințele s-au respins ca nefondate (f.d. 74, 80-92).

Prin decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Serviciul Vamal al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 27 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 122, 123-133).

Instanța de apel a argumentat concluzia că, angajatorul și-a întemeiat pretinsa abatere a lui Oleg Gașițoi pe faptul că acesta a ignorat dispozițiile articolului 184¹ alin. (1)-(3) din Codul vamal, însă care nu și-a găsit confirmare în condițiile speței. Or, extrasul din sistemul informațional vamal atestă că, la 02 decembrie 2017, XXXXXX figura ca nerezident, prezentând în vamă acte de identitate și permis de conducere eliberate de autoritățile din România.

Deci, permițând lui Melenti Andrei intrarea în țară cu vehiculul, Oleg Gașițoi a acționat în conformitate dispozițiile art. 184¹ alin. (4) din Codul vamal, care este o normă permisivă și derogă de la alin. (1) lit. c), iar drept consecință exclude aplicarea alin. (1)-(3) ale acestui articol.

Instanța de apel a conchis că pârâțul Serviciul Vamal al Republicii Moldova nu a explicat inaplicabilitatea dispozițiilor articolului 184¹ alin. (4) din Codul vamal și nu a probat faptul dacă sistemul informațional permitea sau nu colaboratorului vamal să stabilească dacă XXXXXX este sau nu rezident al Republicii Moldova.

La 13 aprilie 2019, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a depus recurs împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 136-140).

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel în mod eronat a constatat că în condițiile din speță Oleg Gașițoi ar fi fost sancționat pentru o pretinsă abatere

disciplinată pentru ignorarea prevederilor articolului 184¹ alin. (1)-(3) din Codul vamal.

Instanța de apel nu a sesizat temeiul sancționării lui Oleg Gașițoi, și anume încălcarea disciplinei de serviciu manifestată prin iresponsabilitate și neexecutarea conformă a atribuțiilor de serviciu, care în rezultat au dus la permiterea intrării în țară a unei unități de transport contrar prevederilor cadrului legal în vigoare.

Judecând cauza instanța de apel trebuia să aplice, dar nu a aplicat prevederile articolului 10 din Legea cu privire la modul de introducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către persoanele fizice nr. 1569 din 20 decembrie 2002.

Instanțele eronat au concluzionat că intimatul Oleg Gașițoi nu putea fi sancționat disciplinar, deoarece cet. XXXXXX fiind persoană fizică nerezidentă, era în drept de a introduce unitatea de transport și a o declara prin acțiune.

Însă, instanțele inferioare au omis să se expună asupra termenului de 180 de zile depășit de cet. XXXXXX pentru unele mijloace de transport, fapt nesesizat de către colaboratul vamal Oleg Gașițoi, care eronat a autorizat trecerea frontierei.

La examinarea cauzei nu a fost apreciat că, inițial, XXXXXX a încercat să traverseze frontiera de stat printr-un alt post vamal, (Sculeni PVFI, rutier) unde organul vamal nu i-a permis trecerea, fiind întocmit returul în Sistemul Informațional, fapt care a fost ignorat de către Oleg Gașițoi la autorizarea trecerii și care în esență constituie încălcarea atribuțiilor de serviciu.

Curtea de Apel Chișinău a lăsat fără apreciere faptul că Oleg Gașițoi a ignorat mesajul din sistemul informațional precum că XXXXXX are în Republica Moldova unități de transport cu termenul de ședere expirat, deși era obligat să verifice informația din acest mesaj.

Astfel, neîntemeiat s-a ajuns la concluzia justeții acțiunii prin prisma articolului 184¹ alin. (4) din Codul vamal doar pe motiv că XXXXXX este nerezident și cu permis de conducere străin. Or, această normă se referă la mijloacele de transport introduse în țară de persoane cu domiciliul în orice stat străin și care dețin permis de conducere emis în țara în care au domiciliu și care au fost declarate prin acțiune, fiind aplicabilă doar prin derogare de la dispozițiile alin. (1) lit. c).

Instanțele inferioare trebuiau să aplice, însă nu au aplicat prevederile alineatului (3) al articolului 184¹ din Codul vamal, care interzice persoanelor fizice rezidente și celor nerezidente care nu au scos, în termenul stabilit de acest articol, de pe teritoriul vamal mijloacele de transport declarate prin acțiune să mai introducă pe teritoriul Republicii Moldova alte mijloace de transport în condițiile alin. (1).

Reieșind din această ipoteză, instanța de apel trebuia să aprecieze critic concluzia primei instanțe, precum că intimatul nu era obligat să identifice mijloacele de transport cu termenul expirat sau să le verifice. În virtutea obligațiilor de serviciu Oleg Gașițoi era obligat să verifice dacă XXXXXX a respectat cadrul legal în privința declarării prin acțiune.

Intimatul a ignorat că XXXXXX are introduse în Republica Moldova 15 unități de transport declarate prin acțiune, dintre care 12 sunt cu termenul de ședere depășit. Respectiv, ultimului trebuia să i se interzică intrarea pe teritoriul Republicii Moldova cu încă o unitate de transport, la fel declarată prin acțiune.

Mai mult decât atât, instanța de apel nu a ținut cont de faptul că prevederile articolului 10 din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002 se aplică prioritar în raport cu normele articolului 184¹ din Codul vamal.

În această ordine de idei, Serviciul Vamal al Republicii Moldova a solicitat

admiterea recursului și casarea integrală a deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 27 iulie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Oleg Gașițoi.

La 31 iulie 2019, examinând admisibilitatea recursului depus de Serviciul Vamal al Republicii Moldova, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a numit examinarea recursului în fond, în complet de cinci judecători.

Examinând recursul declarat, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat și urmează să caseze integral decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, din considerentele ce succed.

La 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din articolul 257 alin. (1) al acesteia.

Conform articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod.

Astfel, procedura de contencios administrativ dedusă judecății în prezenta speță urmează a fi judecată prin prisma dispozițiilor Codului administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018. Or, din înțelesul logico-juridic al articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ rezultă cert că, procedurile de contencios administrativ care au fost inițiate până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, însă nu au fost finalizate, se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a Codului administrativ, conform prevederilor Legii nr. 116 din 19 iulie 2018.

Conform articolului 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1) lit. d) că, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Potrivit articolului 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Deși prin Codul administrativ legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, la caz sunt aplicabile și prevederile Codului de procedură civilă, deoarece prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, iar litigiul a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 în coroborare cu normele Codului de procedură civilă.

Prin ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 1066-p din 04 octombrie 2010, Oleg Gașițoi a fost angajat în serviciu în funcția de inspector al Postului vamal Vasilcău, Biroul Vamal Bălți (f.d. 10).

Prin ordinul Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 769-p din 26 iulie 2017, Oleg Gașițoi a fost numit prin transfer în funcția de inspector principal al Postului vamal Costești (PVFI, rutier), Biroul Vamal Nord, în condițiile contractului individual de muncă, eliberându-l din funcția ocupată anterior (f.d.11).

Din conținutul Actului cu privire la returnarea mijlocului de transport sau a mărfurilor din 02 decembrie 2017 întocmit de inspectorul vamal XXXXX rezultă că, organul de control vamal PVFI Sculeni (auto) a dispus returnarea imediată a mijlocului de transport – autoturismul de marcă XXXXX cu n/î XXXXX, condus de cet. XXXXXX, în temeiul art. 184¹ din Codul vamal și a Legii nr. 1569 din 20 decembrie 2002 (f.d. 48).

Conform notei-informative a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al MAI, cu nr. de ieșire 35/13-558 din 26 ianuarie 2018, XXXXX și Iuliana Melenti au depus plângere pe unele acțiuni pretinse a fi nereglementare ale angajaților Poliției de Frontieră din cadrul SPF Sculeni al Direcției regionale Vest. Potrivit acestora, la 02 decembrie 2017, s-au prezentat la punctul de trecere a frontierei de stat Sculeni pentru a intra în Republica Moldova, însă angajatul Serviciului Vamal XXXXX a întocmit actul de returnare a mijlocului de transport pe numele lui XXXXXX, care se afla la volanul mijlocului de transport de marcă și model XXXXX XXXXX, cu n/î XXXXX.

Ulterior, însă, aceleași persoane cu același mijloc de transport au intrat în Republica Moldova prin punctul de trecere al frontierei de stat Costești.

Reieșind din aceste circumstanțe, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al MAI a sesizat Serviciul Vamal al RM în scopul aprecierii legalității acțiunilor angajaților Serviciului Vamal din cadrul punctelor de trecere a frontierei de stat Sculeni și Costești (f.d. 47).

În urma examinării circumstanțelor expuse în nota-informativă a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al MAI a fost întocmit Raportul din 07 februarie 2018, înregistrat cu nr. 1018/08.02.18, prin care s-a considerat oportună inițierea anchetei de serviciu pe cazul dat (f.d. 46).

Prin pct. 1 al ordinului Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 65-o din 08 februarie 2018 s-a desemnat dl Viorel Jechiu, inspector principal al Secției investigații speciale din cadrul Direcției integritate și supraveghere, responsabil de efectuarea investigațiilor pe marginea anchetei de serviciu inițiată în baza raportului nr. 1018 din 08 februarie 2018 (f.d. 45).

La 26 februarie 2018, inspectorul principal al Secției investigații speciale din cadrul Direcției integritate și supraveghere, Viorel Jechiu a emis încheiere pe faptul examinării anchetei de serviciu inițiate în baza ordinului Serviciului Vamal al Republicii Moldova nr. 65-o din 08 februarie 2018.

Conform pct. 1 din încheierea nominalizată s-a propus de a aplica colaboratorului Biroului Vamal Nord, Oleg Gașițoi sancțiunea disciplinară – eliberarea din serviciu în organul vamal (f.d. 41-44).

Prin pct. 1 din ordinul nr. 200-p din 14 martie 2018 semnat de directorul general al Serviciului Vamal al Republicii Moldova s-a aplicat lui Oleg Gașițoi, inspector principal, Post vamal Costești (PVFI, rutier) Biroul Vamal Nord, sancțiunea disciplinară – eliberarea din serviciul în organele vamale.

Prin pct. 11 din ordinul nr. 200-p din 14 martie 2018 semnat de directorul general al Serviciului Vamal al Republicii Moldova s-a dispus că „prezentul ordin

intră în vigoare la data semnării, iar în cazul aflării colaboratorilor nominalizați în concediu (toate tipurile) – la data revenirii în serviciu” (f.d. 6-9).

Judecând cauza în ordine de recurs, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că, prima instanță și instanța de apel au judecat formal cauza și nu au identificat legea materială aplicabilă litigiului dedus judecătii, iar drept urmare nu au dat un răspuns cert la problemele de drept și nu au dat apreciere probelor administrate.

Astfel, prima instanță și instanța de apel s-au abținut de a da un răspuns la întrebarea „de ce în condițiile speței sunt aplicabile doar prevederilor alin. (4) al articolului 184¹ din Codul vamal și nu se aplică prioritar dispozițiile alin. (1) lit. c) ale aceluiași articol”.

Potrivit articolului 184¹ alin. (1) lit. c) din Codul vamal, prin derogare de la prevederile articolului 20, persoanele fizice rezidente și cele nerezidente au dreptul de a introduce pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, fără achitarea drepturilor de import, cu achitarea vinierei în condițiile articolului 348¹ alin. (1) din Codul fiscal, în scopuri personale, mijloace de transport clasificate la pozițiile tarifare 8702, 8703, 8711 și remorcile atașate la acestea (poziția tarifară 8716), indiferent de termenul lor de exploatare, doar în cazul în care vor fi declarate prin acțiune și plasate sub regim vamal de admitere temporară pe un termen de până la 180 de zile dintr-o perioadă de 12 luni consecutive, cu respectarea condiției că ... mijloacele de transport să fie scoase de pe teritoriul vamal până la expirarea termenului acordat, conform prevederilor prezentului cod.

Din norma precitată rezultă că, pentru ca o persoană fizică nerezidentă să poată beneficia de dreptul de a introduce pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, fără achitarea drepturilor de import, cu achitarea vinierei în condițiile articolului 348¹ alin. (1) din Codul fiscal, este necesar ca mijloacele de transport introduse anterior fără achitarea drepturilor de import să fie scoase de pe teritoriul vamal până la expirarea termenului acordat, conform prevederilor Codului vamal.

Distinct acestei reguli, articolul 184¹ din Codul vamal consfințește la alin. (4) că, prin derogare de la alin. (1) lit. c), mijloacele de transport auto introduse pe teritoriul vamal de către persoanele fizice cu domiciliul în orice stat străin și care dețin permis de conducere emis în țara în care au domiciliu, declarate prin acțiune, se pot afla pe teritoriul vamal al Republicii Moldova pe un termen mai mare decât cel stabilit de prezentul articol. Mijloacele de transport auto în cauză nu se pot afla pe teritoriul Republicii Moldova pe un termen ce depășește termenul de aflare a mijlocului de transport auto sub regim vamal de admitere temporară stabilit la art. 69.

Astfel, în scopul evaluării modalității de aplicare de către colaboratorul vamal Oleg Gașitoi a prevederilor articolului 184¹ din Codul vamal, încălcarea căroră a servit drept temei pentru eliberarea din funcție a acestuia, prima instanță și cea de apel urmau să stabilească cu certitudine dacă ultimul a verificat întrunirea condițiilor de către XXXXXX pentru aplicarea excepției de la regula generală – articolului 184¹ alin. (4) din Codul vamal prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. c).

Respectiv, instanța de apel, prin prisma efectului devolutiv al apelului, trebuia să stabilească dacă, la îndeplinirea atribuțiilor de serviciu în data 02 decembrie 2017, Oleg Gașitoi a verificat statutul juridic al lui XXXXXX și dacă acesta

întrunea cumulativ condițiile pentru aplicarea facilității vamale garantată la articolul 184¹ alin. (4) din Codul vamal, și anume: 1) dacă este persoană fizică cu domiciliul în orice stat străin Republicii Moldova; 2) dacă deține permis de conducere emis în țara în care are domiciliul; și 3) dacă introduce mijlocul de transport auto pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, declarat prin acțiune.

Sub acest aspect este important de notat că, noțiunea de „domiciliu” al cetățeanului XXXXXX urmează a fi determinată prin prisma normelor Codului civil al Republicii Moldova și nu trebuie confundată cu noțiunea de „reședință”.

Conform articolului 30 alin. (1) și (2) din Codul civil (în redacția în vigoare în perioada pertinentă speței), domiciliul persoanei fizice este locul unde aceasta își are locuința statornică sau principală. Se consideră că persoana își păstrează domiciliul atâta timp cât nu și-a stabilit un altul. Reședința persoanei fizice este locul unde își are locuința temporară sau secundară.

Prin urmare, prima instanță și instanța de apel trebuiau să verifice dacă, la identificarea lui XXXXXX ca „nerezident al statului Republica Moldova”, colaboratorul vamal Oleg Gașițoi a stabilit „locul de domiciliu” al acestuia.

Instanțele ierarhic inferioare, însă, s-au rezumat la simpla concluzie că Oleg Gașițoi a stabilit statutul de nerezident al Republicii Moldova al lui XXXXXX în baza extrasului din sistemul informațional „UNIPASS”, conținutul căruia a fost completat, dealtfel, tot de către intimat (f.d. 52).

Astfel, din probele administrate este incert în baza cărora documente, prezentate de către XXXXXX, colaboratorul vamal Oleg Gașițoi a stabilit că primul este nerezident al Republicii Moldova. La aspectul dat este important de notat că, statutul de nerezident al lui XXXXXX nu poate fi stabilit doar în baza cărții de identitate (echivalentul buletinului de identitate) eliberată de autoritățile Române, deoarece acest document nu certifică locul de domiciliu al lui XXXXXX, ci doar reședința acestuia. Respectiv, cartea de identitate eliberată de autoritățile Române nu demonstrează faptul că domiciliul lui într-adevăr este într-un alt stat decât Republica Moldova.

La materialele cauzei lipsesc probe concludente care ar demonstra că, la traversarea frontierei de stat, la 02 decembrie 2017, XXXXXX a prezentat colaboratorului vamal Oleg Gașițoi permis de conducere emis în țara străină în care își are domiciliul.

La aspectul dat sunt incidente dezideratele Curții Constituționale conținute în Hotărârea nr. 18 din 22 mai 2017, conform cărora libera apreciere a probelor nu înseamnă arbitrar, ci libertatea de a aprecia probele în mod rezonabil și imparțial, iar rezultatele aprecierii probelor sunt expuse de către instanța de judecată în acte procedurale, care trebuie să fie motivate în mod obiectiv și sub toate aspectele potrivit legii, motivarea exprimându-se prin faptul că la admiterea unor probe și la respingerea altora judecătorul este obligat să indice motivele unei asemenea soluții.

În această ordine de idei Colegiul conchide că, instanțele ierarhic inferioare urmau să-și bazeze concluziile referitor la statutul juridic al lui Andrei Melinte doar pe copiile corespunzătoare ale documentelor acestuia, care au fost prezentate colaboratorului vamal Oleg Gașițoi în data de 02 decembrie 2017 și în baza cărora acesta i-a autorizat traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova.

La evaluarea corectitudinii aplicării de către colaboratorul vamal Oleg Gașițoi a prevederilor articolului 184¹ alin. (4) din Codul vamal în privința cet. Andrei Melinte în data de 02 decembrie 2017, prima instanță și instanța de apel trebuiau să

dea o apreciere faptului dacă primul a ignorat mesajul din lista neagră emis de sistemul informațional „UNIPASS” (f.d. 53). Conform acestui mesaj persoana XXXXXX are mai multe mașini în țară: FR: XXXXX; PL: XXXXX; PL: XXXXX; PL: XXXXX; PL: XXXXX; PL: XXXXX; PL: XXXXX; și FR: XXXXX.

Prin urmare, urma a fi verificat faptul dacă Oleg Gașițoi avea posibilitatea de a identifica: 1) sub ce regim mijloacele de transport auto nominalizate supra au fost introduse de către XXXXXX pe teritoriul vamal al Republicii Moldova; și 2) dacă autovehiculele au fost introduse prin acțiune de către XXXXXX, ca persoană fizică cu domiciliul într-un stat străin și care deține permis de conducere emis în țara în care are domiciliul.

Elucidarea circumstanțelor menționate este necesară pentru stabilirea termenului în interiorul căruia aceste mijloace de transport auto se pot afla sub regim vamal de admitere temporară pe teritoriul Republicii Moldova.

Termenul legal de aflare a unităților de transport pe teritoriul Republicii Moldova depinde de statutul juridic pe care-l avea XXXXXX la momentul introducerii lor pe teritoriul Republicii Moldova. Norma articolului 184¹ alin. (4) din Codul vamal (în redacția în vigoare perioadei pertinentei speței – 02 decembrie 2017) prevede *inter alia* că „...mijloacele de transport auto în cauză nu se pot afla pe teritoriul Republicii Moldova pe un termen ce depășește termenul de aflare a mijlocului de transport auto sub regim vamal de admitere temporară stabilit la art. 69”.

În afară de aceasta, în conformitate cu articolul 239 și 241 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probe cercetate în ședință de judecată. Instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii, iar în motivare indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

În conformitate cu art. 130 alin. (1) și (4) din Codul de procedură civilă; instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Prima instanță și instanța de apel nu au respectat prevederile legale precitate și nu au dat apreciere materialelor administrate de angajator în cadrul anchetei de serviciu.

Fiind audiat în cadrul anchetei de serviciu, colaboratorul vamal Oleg Gașițoi a explicat și comunicat că „[...] accesând sistemul informațional UNIPASS pentru efectuarea operațiunilor necesare pentru mijlocul de transport, a vizualizat consemnul care a apărut la accesarea operațiunii prin care a fost informat despre faptul că cet. XXXXXX are mai multe mașini în țară. Având în vedere că, a fost telefonat de colaboratorii Postului Vamal Sculeni (PVFI, rutier) a considerat necesar să verifice motivul refuzului efectuat și concomitent să verifice unele mijloace de transport din lista informativă din consemn.

[...] Verificând aleatoriu câteva mijloace de transport din lista consemnului a stabilit că, unele unități de transport au fost vămuite, iar altele nu.

[...] Luând în considerație timpul pe care cet. XXXXXX împreună cu familia l-au petrecut în drum, ora matinală la care se întorceau în țară și că aveau un copil de 4 ani, precum și starea stresată a copilului, care plângea, a decis să permită intrarea în țară, fiind închisă operațiunea în sistemul informațional UNIPASS” (f.d. 54 recto-verso).

Conform aceluiași explicații, colaboratorul vamal Oleg Gașiței s-a obligat pe viitor să nu mai admită astfel de cazuri și să respecte cu strictețe legislația în vigoare.

Prima instanță și instanța de apel aveau obligația pozitivă de a cerceta și da o apreciere viabilă explicațiilor intimatului date în cadrul anchetei de serviciu.

Așadar, prin fraza „... mă oblig pe viitor să nu mai admit astfel de cazuri și să respect cu strictețe legislația în vigoare...”, Oleg Gașiței a recunoscut faptul că, la exercitarea atribuțiilor de serviciu nu a respectat *stricto sensu* legislația în vigoare, fapt prin ce a încălcat disciplina muncii.

Coroborând ipotezele ce preced, instanța de recurs conchide că pentru justa soluționarea a cauzei și pentru a da un răspuns motivat la problemele de drept ridicate de către Serviciul Vamal al Republicii Moldova în fața instanței de apel, ultima trebuie să elucideze toate circumstanțele cauzei, în special cele constatate în prezenta decizie. Or, doar în baza acestora poate fi verificat dacă, la 02 decembrie 2017, Oleg Gașiței corect nu a aplicat față de XXXXXX sancțiunea vamală instituită la articolul 184¹ alin. (3) din Codul vamal și articolul 10 din Legea nr. 1569 din 20 decembrie 2002.

Articolul 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă prescrie în mod imperativ că, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, în situația în care instanța de apel s-a abținut de a răspunde la toate motivele invocate în apel, se consideră că cauza a fost judecată formal, fapt ce contravine articolului 6 §1 CEDO și nu a asigurat apelantului dreptul la un proces echitabil.

La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza Lebedinschi contra Republicii Moldova (cererea nr.41971/11, hotărârea din 16 iunie 2015, §§ 35 și 47), în care Înalta Curte a constatat încălcarea articolului 6 §1 din Convenție ca urmare a lipsei unei motivări explicite din partea Curții Supreme de Justiție în legătură cu argumentul invocat de reclamant.

Dat fiind că prima instanță și instanța de apel nu au elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității casării integrale a deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și restituirii cauzei la Curtea de Apel Chișinău.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate supra și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală, care să conțină răspunsuri la toate argumentele invocate în cererea de apel, cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul

administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se casează integral decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Victor Burduh

Sveatoslav Moldovan